

CASTRO LÁNYA Hiányzik 500 év történelem

Nem találjuk a helyünket Miami-ban. Két napunk van bemelegíteni és átvészelnünk az időeltolódást, hogy frissen és kíváncsian nézzünk Alina Fernández szemébe. Taxiba vágjuk magunkat, és bejárjuk a híres South Beach art deco épületeit, gigantikus hamburgert és sajtortát tömünk magunkba, majd a belvárosban flangálunk, de kocsi nélkül hamar feladjuk. Mint két partra vetett hal Európából, úgy esünk be a szállodánk lobbijába, és attól tartunk, máris kezdünk a recepciónál kiállított, óriási ülepű Botero-szoborra hasonlítani, ezért reggelire tojásfehérjéből készült rántottát kérünk tofuval és egy tál áfonyát. Miami végletei máris a hatalmukba kerítettek: vajon a plasztikbombázók vagy a Botero-testüek csapatába igazolnánk le, ha mostantól itt élnénk?

Nem tudjuk elképzelni Fidel Castro lányát ebben a környezetben, még akkor sem, amikor egy teljesen átlagos, alsó középosztálybeli negyedben kitesz minket a taxi az utcasarkon, és Alina házával szemben ácsingózunk, mert túl hamar érkezünk. Az udvaron középkorú hölgy áll, a kutyájához beszél éppen. Amikor meglátjuk a kapun az „Óvakodj a manótól!” táblát, már biztosan tudjuk, hogy jó helyen járunk. „Nem tudom, hogyan képzeltétek a forgatást, tulajdonképpen velem nem történik az égvilágon semmi. Csak azért nem mondtam nemet, mert nem tudok nemet mondani” – kezdi. Megnyugtattuk, hogy számunkra nincs unalmas ember, kitalálunk mindenféle programot, a következő pár hetet erre szánjuk. Ettől aztán még ijedtebb lesz a tekintete. Alinának riadt őzikeszemei vannak, finom, korához képest szinte ráncatlan arca. Húsz évvel ezelőtt szökött meg az apja rendszeréből, hamis útlevelemmel, spanyol turistának álcázva magát. Otthon kellett

hagynia az akkor 16 éves lányát, akit a szökés híréből nyilván felpaprikázott Castro végül a nemzetközi nyomás hatására engedett utána. Míg Kubában a mostohaapja, Orlando Fernández neve mögé rejtőzött, az új világban Castro lányaként debütált, és hamarosan megjelent botrányos életrajzi könyve. Fidel Castróról azelőtt soha nem teregették ki a családi szennyest, a Comandante a magánéletét kényesen titokban tartotta. A könyv – benne az Alina anyjával folytatott titkos levelezéssel – biztosan fáj neki, már ha maradtak még egyáltalán érzelmei. Alina szerint nem maradtak. Arról próbál meggyőzni minket, hogy már régen nem érdekli az apja. Ami igazán fáj neki, az az anyjával való kapcsolata: húsz éve nem látta, és évekig még csak nem is beszéltek egymással.

„Ölni tudtam volna anyámért, de felnőtt koromban rájöttem, hogy ez az érzés nem volt kölcsönös. Őt csak Fidel Castro és a forradalom érdekelte. Azt imádta, amit én a legjobban gyűlöltem és végül otthagytam” – meséli, aztán már

Ölni tudtam volna anyámért, de felnőtt koromban rájöttem, hogy ez az érzés nem volt kölcsönös. Őt csak Fidel Castro és a forradalom érdekelte. Azt imádta, amit én legjobban gyűlöltem

rohanunk is, mert oda kell érnünk egy rádióinterjúra. Alina egy laboratóriumban dolgozik, de hosszú évekig rádióműsora volt egy kis kubai ellenzéki adón, itt Miami-ban. Most vendégnek hívták, anyák napja alkalmából. A stúdióban arról kérdezik, amire mi is kíváncsiak vagyunk, hogy milyen előnyökkel járt Kubában, ha valaki a Comandante lánya. Azt feleli, hogy ő leginkább hátrányokra emlékszik, mert mindenki akart tőle valamit, legyen az egy pár cipő vagy egy családtag kiszabadítása a börtönből... Sokáig tartott, mire rájött, hogy az emberek az apja iránt érzett szeretetüket vagy gyűlöletüket vezetik le rajta, és az ő személyisége csak halványan pislákol a színpalok mögött.

Alina anyja és Fidel Castro röviddel a forradalom után estek szerelembe, mindketten házások voltak. Alina mostohaapja és féltestvére később megszőkött az egyre nyomorúságosabb Kubából, aztán már csak Fidel Castro járt a házhöz látogatóba. A szivarozó óriás esti látogatásai ellenére – amelyeket Alina kislánként kifejezetten élvezett, mert sokáig fennmaradhatott – nem éltek jól. Kubaiak tízezreihez hasonlóan sokszor nem volt mit enniük, az anyja pedig túl büszke volt ahhoz, hogy segítséget kérjen Fideltől: ha a népnek szenvednie kell a forradalomért, akkor szenvednek ők is.

Alina később súlyos étkezési rendellenességeket produkált, többször kórházba került. Mind a mai napig nem eszik mások előtt, az étteremben is mindig elvitelre kéri az ételt. A túlnyomórészt kubai melegekből álló baráti társasága csak úgy hívja: „Alina To Go”.

Amikor a könyvében leírt családi történetekről és a rendszer elleni lázadásairól kérdezzük, lefagy, magyarázkodni kezd. Napokkal később kapiskáljuk csak,

hogy a „lázas lány” szerepét próbálja lerázni magáról, hogy gyógyulhassanak a sebei. Húsz éve írta a könyvet, húsz éve nem látta az anyját, és akárhogy magyarázza, hogy ezen ő már rég túl van, nem tudunk hinni neki. Megkérdezzük, meg tudna-e bocsátani az apjának. „Ha azt kérdezitek, hogy megbocsátom-e, hogy tönkretette az életemet és bizonytalanra tette a jövőmet, a válaszom nem. Mert ez megbocsáthatatlan.”

Az utolsó napon megtudjuk, hogy beadta a vízumkérelmét Kubába. Ha a hatóságoknak nincs ellenére, meglátogatja az anyját. Jól elvan itt Miami-ban, de sok minden hiányzik neki Kubából, például ötszáz év történelem, és kicsit talán a gyökerei is... ▶▶

DIKTÁTOROK LÁNYAI

Három asszony, három súlyos kereszt. Az On The Spot stábja Castro, Göring és Pinochet leszármazottaival találkozott, és arra volt kíváncsi, hogyan dolgozzák fel a családi traumákat. Castro lánya gyűlöli az apját, Pinochet lánya imádja, Bettina Göring pedig a szembenézés rögzös útját választotta.

szerző: Cseke Eszter, S. Takács András

Távoli rokonság fűzi a náci birodalom második emberéhez, a családi bűnök mégis Damoklész kardjaként lebegtek a feje fölött egész életében. Ráadásul ő hasonlít legjobban Göringre

BETTINA GÖRING Megbocsátani a megbocsáthatatlant

A júniusra fittet hányva Berlinben zuhog az eső, és hideg szél süvit végig az Alexanderplatzon. Még szerencse, hogy Miami-ban mindketten vettünk egy-egy trench coatot az anyák napi leárazáson. A forgatás idejére bérelt lakásunkban feltekerjük a fűtést, és sorsot húzunk,

mesél és arról a napról, amikor 13 évesen megszökött otthonról. Ugyan távoli rokonság fűzi a náci birodalom második emberéhez, a családi bűnök mégis Damoklész kardjaként lebegtek a feje fölött egész életében. Ilyen típus. Ráadásul ő hasonlít Hermann Göringre a legjobban a családból. Amikor 18 évesen a családi képek között kutakodott, és ráakadt egy fiatalkori fotóra a birodalmi marsallról, a hasonlóság annyira szíven ütötte, hogy dühében rögtön összetépte a fotót.

„Sokaknak vannak náci felmenőik, de nem törődnek velük, megpróbálják kitörölni az emlékezetükből.” Csak hogy Bettina nagymamája Hermann Göring legnagyobb rajongója volt, egyben só-

gornője és unokahúga is, ugyanis a nagymama hozzáment a saját nagybátyjához, Hermann testvéréhez. Ebből a vérfertőzésből született Bettina édesapja. Amikor a nagymama már öreg volt és beteg, Bettinához költözött. Egy dokumentumfilmet néztek a holokausztról, amikor felkiáltott: „Ez mind hazugság és kitaláció!” Erre Bettina bátyja hozzávágott egy cipőt a nagyihoz, a családban meg akkora veszekedés tört ki, hogy a végén Bettina is kapott egy pofont az édesapjától. Bettina visszautott, az apja kiterült, ő pedig elsökött otthonról. 13 éves korától egyedül élt.

Nem írta meg, hogy miről ismerjük meg, de nincs is rá szükség: bizonyos vonásai annyira hasonlítanak Hermann Göring arcára, hogy azonnal odalépünk hozzá. Kashmiri csirkét, palak paneert és bárány biryanit rendelünk. Némi nyammogás után töredelmesen bevalljuk egymásnak, hogy egyikünknek sem ízlik, végül a közeli élelmiszerboltban kötünk ki, hogy bevásároljuk a hozzávalókat egy igazi indiai vöröslencseleveshez. A közös főzés jó apropónak tűnik a kötetlen ismerkedéshez, de mire a felszeletelt hagyma a serpenyőben pírul, Bettina már a náci nagymamáról

gornője és unokahúga is, ugyanis a nagymama hozzáment a saját nagybátyjához, Hermann testvéréhez. Ebből a vérfertőzésből született Bettina édesapja. Amikor a nagymama már öreg volt és beteg, Bettinához költözött. Egy dokumentumfilmet néztek a holokausztról, amikor felkiáltott: „Ez mind hazugság és kitaláció!” Erre Bettina bátyja hozzávágott egy cipőt a nagyihoz, a családban meg akkora veszekedés tört ki, hogy a végén Bettina is kapott egy pofont az édesapjától. Bettina visszautott, az apja kiterült, ő pedig elsökött otthonról. 13 éves korától egyedül élt.

Néhány évvel később Dél-Amerikába utazott, ahol az oda menekült náci bűnösök rokonai találkozni akartak vele, a neve miatt. Rengeteg új baráttra lelt volna, de irtózott a náciaktól, a saját nevével és mindentől, ami arra sok millió emberre emlékeztette, akiket Göring parancsára végeztek ki. „Ő írta alá a zsidókérdés végső megoldását, tehát a zsidó nép kiirtását is!” – mondja a konyhasztalnál, már a lencseleves kanalazva.

A dél-amerikai náci elöl egészen Indiáig menekült. Itt csatlakozott egy mára hírhedté vált hippikomunához, Osho tanítványaihoz. A szabad szerelmet és konvenciómentes életet hirdető tanító nagy népszerűségnek örvendett a konzervatív európai és amerikai családok csemetéi között, akik olyan környezetből jöttek, ahol nem volt szabad kérdezni, és generációk óta dívott az elfojtás. A közösség vezetői, elnézve Bettina képességeit és a rá is jellemző német precizitást, egyre nagyobb felelősséggel ruházták fel, de ő annyira félt a hatalomtól, hogy csak a legkisebb csoportok vezetését vállalta el. „Mi van, ha én is Hermann nyomdokaiba lépek? Katasztrófához vezetne...” Az Osho-féle kommuna mindenképp a katasztrófa felé robogott, egy idő után már az Egyesült Államokban, ahol a vezetőkkel úgy elszaladt a ló, hogy a nemi erőszaktól a pénzügyi visszaélésekig hosszú és kiábrándító bűnlajstromot felhalmozó

közösséget végül az FBI oszlatta fel. Bettina megint csalódott, és elhatározta, hogy nem akar gyereket. Ez összhangban állt Osho tanításaival is, aki szerint már így is túl sokan vagyunk ezen a romlott világon, és választ adott Bettinának arra a kérdésére is, hogy mi van, ha egész egyszerűen rosszak a génjei. Elvégre a történelem egyik legnagyobb gyilkosa családjából származik, ráadásul a vérfertőzés révén kétszeresen örökölte a Göring-géneket. Bettina a legradikálisabb lépést választotta, amelyről a múlt feldolgozása kapcsán valaha hallottunk: elkötötte a petevezetékét.

A vacsoraasztalnál szóba kerül a család hiánya is, és miközben erről beszél, úgy tűnik, mintha megbánta volna a döntést. Ehhez persze kellett az elmúlt húsz év is. Bettinának ennyi időre volt szüksége, hogy egy holokauszt túlélő példáját követve – akinek sikerült megbocsátania a rajta kísérletező Mengelének, sőt Hitlernek is – rájöjjön:

képtelenség lezárni a múltat anélkül, hogy ne bocsátana meg a gyilkosoknak, az ő esetében a saját felmenőinek. Félre kellett tennie a saját rokonai feletti örökös ítélkezést, el kellett fogadnia azt is, hogy ebből a családból származik, és ami a legnehezebb volt, meg kellett bocsátania a megbocsáthatatlant.

Feltűnik, hogy Bettina sokkal többet mosolyog, mint a többi diktátorleszármazott, akivel találkoztunk, pedig ő cipeli az egyik legsúlyosabb keresztet, amit cipelni lehet – nem véletlen, hogy kevés kivétellel mindenki felszisszen a Göring név hallatán. Bettina mégis bátran lép oda a zsidómúzeumba egy zsidó származású fiatalemberhez, akinek az a feladata a kiállítás, hogy bármilyen kérdésre válaszoljon a népével kapcsolatban, és azt mondja: „Jó napot, a nevem valaha Bettina Göring volt, de már megváltoztattam.” A fiú szája tátva marad, kicsit a miénk is, aztán beszélgetni kezdenek... ▶▶

Megtudjuk, hogy maradt benne kétely, hogy vajon mi az, amiről az apja tudhatott, és mi az, amiről nem. Ez viszont mit sem változtat a szereteten, amelyet iránta érez

PINOCHET LÁNYA

A hatalom magánya

Párizs és Santiago de Chile között 14 hosszú órát tölt az ember a levegőben, hogy aztán az európai őszből a chilei tavaszba érkezzen, kellőképpen elgémberedett végtagokkal. Augusto Pinochet diktatúrája 1989-ben ért véget. Háromezer áldozat, több ezer eltűnt és egy gazdaságilag fejlett, erős ország. Ez a mérleg. Chile ma Dél-Amerika legfejlettebb állama, ez érződik az árakon is. Lucía Pinochettel a kontinens egyetlen Ritz-Carlton szállodájában találkozunk teára. A tolmácsunk szerint azért a nyilvános hely, hogy megnézzen magának, és ha nem vagyunk szimpatikusak, hiába repültünk több ezer kilométert, mehetünk haza. Mint később mesélte, szerencsére „meggyőzte a tekintetünk”, úgyhogy másnap már az irodájában találkozunk, ahol felajánlja, hogy kérdezhetünk, amit csak akarunk. Lucía művészek pártolásával és alapítványok működtetésével foglalkozik, az irodájába lépve jól sikerült grafikát pillantunk meg az apjáról. „Soha nem kérdeztük egy festőtől a poli-

itikai beállítottságát, sok baloldali művészt támogattunk, ennek ellenére többen elutasították a segítséget az apám miatt” – mondja, és egy vaskos albumot vesz elő, amelyet az apjáról, az apjának készített a születésnapjára pár évvel a halála előtt. Ha nem ismernénk a történelmet, a képeket nézegetve azt gondolnánk, hogy ez a fehér hajú, egyenruhás úr egy nemzetközileg elismert, népszerű vezető volt. Margaret Thatcher és II. János Pál személyes jó barátja. „Meggértem II. János Pált, amikor találkoztam vele, hogy imádkozzon értünk. Azt felelte, hogy mi is imádkozzunk érte, mert a hatalom nagyon magányos dolog. Akkor sok mindent megértettem az apámmal kapcsolatban. Rengeteg ember vesz körül, mégis olyan egyedül vagy, mint a kisujjad.” Látszik a szemén, hogy sokat szenvedett, de valami mégis megóvta a megkeseredéstől, a nagymamák kedvesége árad belőle, amikor mesélni kezd. Nagyon szerette az apját, és meg van győződve róla, hogy csak a legjobbat akarta az országnak. Ugyanakkor elismeri az áldozatokat és az eltűnteket is. Az apja rendszere alatt Lucía nem viselt semmilyen tisztséget, nem avatkozott bele a politikába. Azt állítja, hogy a junta kezdeti kemény éve alatt sokaknak segített útlevelet szerezni, vagy elkerülni a börtönt. „Ennyit tehettem, mivel nem volt hivatalosan hatalmam, csak a kedvesség hatalma.” Az apámról meg azért sem tudok rosszat mondani, mert

nagyon jó családfő volt, és a junta éveiben is bármikor bármit kérdezhettem tőle, kritizálhattam, nem vette zokon” – magyarázza, miközben kedvenc parkja felé autózunk, de előtte még beugrunk az antikpiacra egy lámpaburáért, ugyanis Lucía hobbiból lakberendezéssel is foglalkozik. Legnagyobb meglepetésünkre idegenek állítják meg a piacon, ölelgetik, és régi dedikált fényképeket mutogatnak neki az apjáról. Kérdezzük, mi lenne a reakció, ha a Pinochet-rendszer áldozatainak emlékparkjában vagy egy baloldali rendezvényen jelenne meg. „Valószínűleg nekem esnének. Eszem ágában sincs odamenni” – válaszolja, és lassan érteni véljük, hogy mit jelent a politikai kettéosztottság Chilében.

Pár nappal később a „piszkos ügyekről” beszélgetünk, a rendszer áldozatairól, arról, hogy ő ezt hogyan dolgozza fel. Megtudjuk, hogy maradt benne kétely, hogy vajon mi az, amiről az apja tudhatott, és mi az, amiről nem. Ez persze mit sem változtat a szereteten, amelyet iránta érez. Megkérdezzük, hogy az apja öregkorában bocsánatot kért-e valaha az áldozatok családjaitól. Lucía szinte azonnal sírva fakad. Sokáig nem is tud megszólalni. Körülöttünk a parkban fiatalok gördeszakáznak, és párok piknikeznek, akiket valószínűleg már rég nem érdekel Pinochet vagy hogy a lánya itt sír a szomszéd padon. Aztán el-elbicsakló hangon folytatja, hogy igen, az apja írt egy levelet, amelyben bocsánatot kért azoktól, akiknek fájdalmat okozott, és leírta azt is, hogy milyen nehézségekkel és veszélyekkel jár a hatalom. „De ez a levél nem érdekelt senkit. Azt mondták, már túl késő a bocsánatkéréshez.” (Az *On The Spot: Diktátorok gyermekei* című sorozat filmjeit kéthetente szerda esténként vetíti az M1.) **mc**